

Kinnitan:
 Autom Tallinna Autokool OÜ
 Juhataja Alar Hermanson

**Autom Tallinna Autokooli
 B-kategooria ja B1 alamkategooria mootorsõidukijuhi esmaõppe algastmekoolituse õppekava.
 Auditoorne vorm**

Õppekava eesmärk

Anda õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemine.

Juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujundamine.

Maht ja nominaalne õppeaeg

Õppekava maht liiklusteoorias	28 auditoorset õppetundi
Õppesõidus	23 sõidutundi
Iseseisva töö maht	orienteeruvalt 30 tundi
Nominaalne õppeaeg	6-8 nädalat

Õpetamise korralduslikud alused

Õppimine toimub koolitaja õppekava alusel. Õppekava määrab juhi ettevalmistamiseks kohustuslikud õppeained ja nende mahud, vajalikud õppevahendid, metoodika ning juhi nõutavad teadmised, oskused ja käitumise.

Õppekava on üles ehitatud kolmest moodulist. Moodul on õppekavas fikseeritud konkreetsete õppeainete komplekt.

Õpe jaguneb teooriaõppe ja sõiduõppe mooduliteks.

Moodulite abil on teooria- ja sõiduõppe õppeained struktureeritud sisu ja järjekorra alusel

Õppetöö toimub auditoorses vormis, millele lisandub õpilase iseseisev kodune töö.

Koolituskursusele võetakse õppima B-kategooria mootorsõiduki juhtimisõigust taotleval isik, kelle alaline elukoht on Eestis ja kes on õppetöö alustamise ajaks vähemalt 15,5-aastane.

Koolituskursusele vastuvõtmiseks peab isik omama taotletava kategooria mootorsõiduki juhtimist lubava märkega kehtivat tervisetõendit.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Liiklusteooriaõppe ja õppesõidu tundide ülesehitus ning vahelduvus tagavad moodulipõhises õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise. Õpilase liiklusteooria õpet täiendatakse talle koduste tööde andmisega ja nende täitmise kontrollimisega. Õpilase teooriaõpinguid toetab erialakirjandus. Erialakirjanduse loetelu tehakse õpilasele teatavaks 1 moodulis.

Õpilasele võimaldatakse iganädalaselt täiendavaid konsultatsioone.

Samuti on õpetaja ja õpilase koostöös võimalik selgitada õpilase vajakajäämised õpiväljundites.

Sõiduõpet läbi viiv õpetaja on teadlik õpilase teooriaalasest tasemest ja juhendub õppemetoodika valikul sellest. Vajadusel vastab õpilase küsimustele, mis puudutavad teooriaalaseid teadmisi. Sõiduõppes rakendatakse õpilase teoreetilised teadmised praktikasse ja koos õpetajaga leitakse parim õpiväljund. Sõiduõppesse on võimalik kaasata juhendaja. Juhendaja roll õppetöös on kaasa aidata õpilase arengule ja kinnistada autokoolis omandatud teadmisi läbi täiendava praktilise sõidu kogemuse. Tagamaks parimat tulemust, teevad õpetaja ja juhendaja koostööd, et juhendaja saaks kaasa aidata just selles osas mida õpetaja peab enim vajalikuks.

Teoriaõppe moodulite ülevaade ja maht

Moodul 1	
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	1 tund
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine	1 tund
Liiklus kui süsteem	3 tundi
Ohutu liiklemise põhimõtted	2 tundi
Teiste liiklejatega arvestamine	1 tund
Sõiduki turvalisus	1 tund
Inimene sõidukijuhina	1 tundi
Kokku:	10 tundi

Moodul 2	
Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	3 tundi
Sõidujärjekord sõites	3 tundi
Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis	1 tund
Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine	2 tundi
Käitumine liiklusõnnetuse korral	1 tund
Kokku:	10 tundi

Moodul 3	
Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	1 tund
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil	2 tundi
Keskkonda säästev auto kasutamine	1 tund
Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1 tund
Peatamisteedkonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	2 tundi

Kokku:	27 tundi
--------	----------

Juhi esmaõppe pimedaja koolitus

Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1 tund
Kokku:	1 tundi

Teoriaõppe kokku 28 tundi

Teoriaõppe kursus lõpeb eksamiga. Eksami läbiviimise kord ja hindamise alused on kirjeldatud peatükis "Õpiväljundite saavutamise kontrollimise üldised alused", mis asub käesoleva dokumendi lõpus.

Sõiduõppe moodulite ülevaade ja maht

Moodul 1	
1.1 Juhi tööasend ja turvavarustus	1tund
1.2 Sõiduki käsitlemine	1 tund
1.3 Vahekontroll õpitu omandamise kontrollimiseks	
Moodul 2	
2.1 Sõiduki juhtimine väheseliiklusega teedel tundi	3 tundi
2.2 Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides	11 tundi
Moodul 1 ja 2 kokku:	16 tundi
Moodul 3	
3.1 Mõõdasõit, möödumine, ümberpõige	2 tundi
3.2 Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal	1 tundi
3.3 Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	2 tundi
3.4 Algastme libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1 tundi
	1 tundi
Moodul 3 kokku:	6 tundi
5. Pimedal ajal sõiduki juhtimine	1 tund
Kokku:	23 tundi

Sõiduõppe kursus lõpeb eksamiga. Eksami läbiviimise kord ja hindamise alused on kirjeldatud peatükis "Õpiväljundite saavutamise kontrollimise üldised alused", mis asub käesoleva dokumendi lõpus.

TEOORIAÕPPE MOODUL 1

1.1	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Pole
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja koolitajaõppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab juhiloa saamise tingimusi ja korda, õppetöö korraldust, õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita)

1.2	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest"
Aine lühikirjeldus	Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu.

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: on valmis vastutama oma õppimise eest ja teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
--------------	--

1.3	Liiklus kui süsteem
Maht	3 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selles
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

1.4	Ohutu liiklemise põhimõtted
Maht	2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgvahe ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgvahe hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; teab piki- ja külgvahe ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Ringle õigesti (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

1.5	Teiste liiklejatega arvestamine
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine lühikirjeldus	Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Ringle õigesti (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

1.6	Sõiduki turvalisus
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine lühikirjeldus	Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada. Sõiduki tehnoseisund ja igapäevahooldus.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: mõistab auto kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet; teab turvavarustuse vale kasutamise või mittekasutamise seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile; Oskab tähelepanu pöörata auto hooldusvajadusele. teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel;

	teab kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

1.7	Inimene sõidukijuhina
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Arutletakse selle üle, kuidas inimteguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida. Alkoholi, narkootikumide ja ravimite mõju liiklusohutusele.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas alkoholi ja narkootilise aine mõju all olemine) mõjutavad juhi käitumist; teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Liiklustestid (EAKL)

TEORIAÕPPE MOODUL 2

2.1	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Maht	3 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul
Aine lühikirjeldus	Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab kuidas sõitu ohutult alustada; teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; teab kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise

	eesmärgil; on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Ringle õigesti (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

2.2	Sõidujärjekord sõites
Maht	3 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul
Aine lühikirjeldus	Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammittee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukohta ületamisega seotud võimalikke ohte vältima
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Ringle õigesti (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

2.3	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

2.4	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
Maht	2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul
Aine lühikirjeldus	Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatumisega seotud liiklusreegleid; teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud reegleid järgima. teab kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

2.5	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole
Aine lühikirjeldus	Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda ja vale käitumise tagajärgi
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine

Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusemärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Liiklustestid (EAKL)
-----------------------	---

TEORIAÕPPE MOODUL 3

3.1	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; teab kuidas käituda möödasõidetava rollis;
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusemärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

3.2	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Maht	2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusreeglid, liiklusemärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne

	Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)
--	--

3.3	Keskkonda säästev auto kasutamine
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Auto kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab kuidas auto kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; oskab leida auto kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; teab kuidas jälgida kütuse kulu; on rohkem motiveeritud autot kasutades keskkonda säästma; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseadus Liiklusreeglid, liiklusmärgid, teemärgised – kommenteeritud väljaanne Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Sõiduõppe liiklusülesanded (Reedik Niilus) Liiklustestid (EAKL)

3.4	Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Kuidas rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida
Iseseisva töö sisu	Kohustusliku kirjandusega tutvumine
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik (Lauri Koger) Uued liiklusreeglid ja ohutu sõidu õpetus (Johannes Pirita) Liiklustestid (EAKL)

3.5	Peatamistekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Maht	2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1 ja 2 moodul

Aine lühikirjeldus	<p>Juht peab olema võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teadma, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida. Samuti peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada.</p> <p>Peatamisteedkonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teeludest jms. Selgitatakse pidurdusteedkonna sõltuvust teekatte iseärasustest ja sõidukiirusest ning et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamisteedkonna pikkust</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; ◆ mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; ◆ mõistab erinevate tee- ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; ◆ omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna.

SÕIDUÕPPE MOODUL 1

1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ning "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine"
Aine lühikirjeldus	Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <p>oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, kasutades mh sõiduki käsiraamatut;</p> <p>oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks;</p> <p>oskab ise kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust;</p> <p>oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid;</p> <p>teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte;</p> <p>on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjalt</p>
1.2	Sõiduki käsitlemine

Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 aine "Juhi tööasend ja turvavarustus"
Aine lühikirjeldus	Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdumist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdumist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiklusega teel.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab käsitleda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel; teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitleda

2.1	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Maht	3 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemise seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab käsitleda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; oskab peatuda ja parkida teel; teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

2.2	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Maht	11 tundi

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks 3. moodulis. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemiseiga seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis; omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmiseiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; kohanema liikluses toimuvate muutustega; on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

3.1	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Maht	2 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 ained.
Aine lühikirjeldus	Aine raames läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnmisel möödasõidu katkestamine jms.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna vööndi kaudu; oskab käituda möödasõidetava rollis; oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat
3.2	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal

Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita
Iseseisva töö sisu	Määratakse koolitaja õppekavas ja/või sõiduõppe individuaalses õppekavas.

3.3	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on: teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külgvahet, planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist; on rohkem motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt;

3.4	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Maht	1 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1 ja 2 moodul
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahe valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõidukit peatama. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist (erinevatel sõidukiirustel) erinevates teeoludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või muuks liikluseks suletud alal, mis vastab libedasõidu õppeväljakule kehtestatud nõuetele.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> ◆ oskab sooritada äkkpidurduse; ◆ mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada; ◆ omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega

	seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; <ul style="list-style-type: none"> ◆ tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; ◆ omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgsõiduga.
--	--

JUHI ESMAÕPPE PIMEDA AJA KOOLITUS

Teooriaõpe	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Maht	1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	<p>Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Teooriaõppe ja praktikum viiakse läbi muuks liikluseks suletud valgustamata alal või õppesõiduväljakul. Õpet on võimalik läbida nõuetele vastaval simulaatoril.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ teab kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; ◆ mõistab, et pimeda ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; ◆ omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsõiduga; ◆ saab aru pimeda ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.
Kohustuslik kirjandus	Määratakse koolitaja õppekavas

Sõiduõpe	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Maht	1 tund

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi teeliikluseks suletud alal või õppesõiduväljakul
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; ◆ mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; ◆ teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; ◆ oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; ◆ teab isiklikke, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud, tugevaid ja nõrku külgi; ◆ tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

LÕPPASTME KOOLITUS

Teooriaõpe

1.	Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.
Maht	3 tundi, millest käitumine libedates teeoludes 1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolitus. Läbitud Pimedal aja sõiduki juhtimise koolitus ning väljastatud esmane juhuluba.
Aine lühikirjeldus	Aine raames arutletakse kuidas liiklusõnnetuse peamistest põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida. Liiklusõnnetuste peamisteks põhjusteks, mis on otseseks ohuks liiklusohutusele, on lubatud sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses. Lisaks avaldavad mõju juhile ja on liiklusõnnetuste põhjusteks juhi isiksuseomadused, elustiil, motivatsioon ja seadusekuulekus. Samuti on olulisteks teguriteks eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus (alla 24 a juhid)
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; ◆ mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; ◆ teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;

	<ul style="list-style-type: none"> ◆ tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; ◆ on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.
Kohustuslik kirjandus	

2.	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Maht	1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud esmaõppe algastme koolitus ja algastme pimedaja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.
Aine lühikirjeldus	<p>Et juht oleks võimeline valida oludele vastava sõidukiiruse ja teaks kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma millised on juhi võimalused äkkojuhtumisel käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitavus taastada). Praktikum käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkojuhtumisel sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul või selleks kohandatud simulaatoril ja võimalusel selleks kohandatud turvahallis, mis on sisustatud erinevate liiklusolukordi simuleerivate vahenditega. Praktikum viiakse läbi soovitatavalt rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast. Praktikum käigus analüüsitakse peatamisteedkonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatete iseärasustest jms ning mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul. Lisaks analüüsitakse kui suurt piki- ja külgevahet tuleb hoida ohutuse tagamiseks.</p>
Õpiväljundid	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pärast koolitust õpilane: ◆ teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; ◆ mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; ◆ mõistab, et libedal teel on pidurdusteedkond palju pikem kui kuival asfaldil; ◆ mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on ◆ pidurdusteedkonna pikkus erinev; ◆ omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgevahetega.

Kohustuslik kirjandus	

Sõiduõpe	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Maht	1 tund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teoludes“ teema „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine“ või teema „Käitumine libedates teoludes“.
Aine lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppes mõeldakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase sõidukiga ja oma vastutusel. Kui õpilase sõidukil ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli õppesõidukiga.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; ◆ on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

2.	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine
Maht	1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teoludes“ ja libedasõidu praktikum.

Aine lühikirjeldus	<p>Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „Libedasõidu riskivältimise praktikum“ läbimist.</p> <p>Sõidutunnis analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatte iseärasustest jms. Ühtlasi asjaolusid, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida.</p> <p>Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal pidurdamist ning takistusest ümberpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; ◆ oskab äkkpidurdamist; ◆ teab ja oskab, kuidas kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; ◆ oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel; ◆ mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; ◆ on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Kohustuslik kirjandus	

Õpiväljundite saavutamise kontrollimise üldised alused

Õpilase hindamisel arvestatakse, et saavutatud oleks selline õpiväljund mis lubaks tal, kui suurema ohu allika valdajal liikluses ohutult toime tulla. Õpilane peab mõistma, et oma võimaliku väära käitumisega võib ta põhjustada ohuolukordi, millega võivad kaasneda kahjulikud tagajärjed. Õpilase sõiduvilumus peab olema sellisel tasemel, et ta ei ohustaks liikluses teisi liiklejaid ja ennast. Kontrollimisel arvestatakse kriteeriumina ka õpilase hoiakuid kaasliiklejatesse ja keskkonna säästlikkuse põhimõtteid.

Teooriaõppe mooduli läbimise järel sooritatakse kirjalik vahekontroll. Vahekontrolli eesmärk on välja selgitada läbitud moodulis ettenähtud teadmiste saavutamine ja võimekus jätkata õpinguid järgmises moodulis. Vajadusel antakse õpilasele konsultatsioone .

Sõiduõppe mooduli läbimisel hinnatakse püstitatud õpieesmärgi saavutamist ülemineamiseks järgmisesse moodulisse. Vajadusel selgitatakse õpilasele temal esinevaid puuduseid teeliikluses ohutuks toimetulekuks ja võimaldatakse täiendavate sõidutundidega leida lahendus.

Sõiduuskuse hindamisel ja enne õppesõidu alustamist liikluses, veendutakse õpilase võimes mootorsõidukit laitmatult juhtida. Sõiduuskust hinnatakse asjaomase vahekontrolli teostamisega. Kursus lõppeb teooria- ja sõidueksamiga. Eksami tulemuste hindamisel arvestatakse, et õpilane vastaks mootorsõidukijuhi teadmiste ja oskuste ja käitumise liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

Õpiväljundite saavutamise kontrollimine liiklusteoreetiliste teadmiste osas (teooriaeksam)

Teooriaeksamil esitatakse õpilasele kirjalikus vormis 60 valikvastustega küsimust. Õpiväljund loetakse saavutatuks, kui õpilane annab vähemalt 56 küsimusele õige vastuse.

Eksami tulemuste hindamisel arvestatakse, et õpilane vastaks mootorsõidukijuhi teadmiste ja oskuste ja käitumise liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele.

Õpiväljundite saavutamise kontrollimine praktilise sõiduoskuse osas (sõidueksam)

Sõidueksam viiakse läbi kahes järgus.

Eksami esimene järk

Eksami esimeses järgus kontrollitakse õpilase oskusi vähese liiklusega tänaval. Sõidueksami esimeses järgus peab eksamineeritav oskama väikesel kiirusel valitseda autot ja sooritada parkimiseks vajalikke manöövreid.

Sõidueksami sooritamise eelduseks on eksamineeritava oskus viia iseseisvalt läbi eksamisõiduki ohutuse kontroll liiklusohutuse printsiipidest lähtudes. Enne sõidueksami algust peab eksamineeritav näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks ning et ta oskab kontrollida ja hinnata sõiduki tulede, rataste ja nende rehvide, pidurite, turvavarustuse või turvaseadmete, tuuleklaasi ja selle puhastussüsteemide, auto kütte- ja ventilatsiooniseadmete, tahavaatepeeglite ning isteasendi vastavust nõuetele.

Õpilane peab oskama:

Sõidukit parkida ja parkimiskohalt lahkuda.

Harjutuse sisu

Auto parkimine ja parkimiskohalt lahkumine. Parkida võib rööpselt sõidutee äärega, kaldu või esiotsaga või tagaotsaga risti kaldeta teel, tõusul või langusel. Parkimise koha määrab eksamineerija.

Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) auto parkimine parkimiskohta tähistava teekatte märgistusel;
- 2) auto vale parkimine (näiteks teise auto blokeerimine, auto ust ei ole võimalik avada jne);
- 3) auto pikitelg ei ole paralleelne sõidutee äärega;
- 4) auto parkimine kaugemale kui 0,2 m sõidutee äärest;
- 5) vastu äärekivi sõitmine.

Alustada sõitu tõusul

Harjutuse sisu:

Auto peab olema peatatud kallakul etteantud kohas, seejärel tuleb alustada sõitu tõusul. Sõidu alustamisel ei tohi auto oluliselt (üle 30 cm) tagasi vajuda.

Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) oluline tagasiveerimine;
- 2) vale käigu kasutamine sõidu alustamisel;
- 3) mittesujuv (hüppeline) sõidu alustamine.

Tagurdada pöördega vasakule või paremale.

Harjutuse sisu

Auto tagurdamine pöördega vasakule või paremale ümber nurga, jäädes samale sõidurajale. Sõidu suuna, sõiduraja piirid määrab eksamineerija.

Hindamisel arvestatavad vead:

- 1) auto väljub sõiduraja või sõiduteed tähistava ala piiridest;
- 2) auto ei paikne manöövri lõppedes õigel sõidurajal;
- 3) lisamanöövri kasutamine
- 4) mittesujuv (hüppeline) sõitmine

Vea ilmnemisel on lubatud sõiduharjutuse üks korduskatse. Korduskatse ebaõnnestumisel loetakse sõidueksam mittesooritatuks. Sõidueksam loetakse mittesooritatuks ka juhul, kui eksamineeritav oma

ebapiisava ettevalmistuse tõttu ei oska või ei ole võimeline harjutust sooritama või viivitab põhjendamatult kaua harjutuse sooritamisega. Eksam loetakse mittesooritatuks, kui eksamineeritav tekitab mis tahes harjutuse sooritamise käigus liiklusohutliku olukorra, ohustab inimest või sõidukit või sõidab kujundit tähistavasse piirdesse.

Eksami teine järk

Sõidueksamil kontrollitavad oskused ja käitumine

1. Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast: eksamineeritav peab näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

Juhiistme kohandamine õige istumisasendi saavutamiseks;
Tahavaatepeeglite, turvavööde ning vajaduse korral peatugede kohandamine;
Kontrollimine, et ukсед oleksid suletud;
Rehvide, rooliseadme, piduri, vedelike (nt mootoriõli, jahutusvedeliku, pesuvedeliku), tulede, helkurite, suunatud tuled ja helisignaalseadme pisteline kontroll;

2. Käitumine liikluses: eksamineeritav peab sooritama tavaliselt täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid rakendades kõik järgmised toimingud:

Sõidu alustamine: pärast parkimist, peatumist ja seismajäämist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;
Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas kitsal alal;
Kurvis sõitmine;
Ristmikud (ringliiklusega, reguleeritud, reguleerimata): ristmikele lähenemine ja nende ületamine;
Suunamuutmine: parem-, vasak- ja tagasipöörded; sõiduraja vahetamine;
Kiirteele või samalaadsele teele (kui neid on) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine;
aeglustusrajale lahkumine, liiklusvooluga ühinemine;
Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on kohane);

Erilised teeosad (kui võimalik): raudteeületuskohad; trammi/bussipeatused; ülekäigurajad; pikkadel tõusudel üles/allamäge sõitmine;

Sõidu lõpetamine: vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel

Sõidueksami hindamine

1. Iga eespool nimetatud juhtimisolukorra kohta antav hinnang peab näitama eksamineeritava oskust käsitleda ja juhtida sõidukit liikluses täiesti ohutult. Eksamineerija peab ennast tundma täiesti turvaliselt kogu sõidueksami ajal. Selliste vigade või ohtlike käitumisviiside puhul, mis ohustavad eksamisõidukit, selles olijaid või teisi liiklejaid, katkestatakse sõidueksam enneaegselt, sõltumata sellest, kas eksamineerija pidi sekkuma auto juhtimisse või mitte. Sõidueksam loetakse mittesooritatuks.

2. Hindamisel annab eksamineerija hinnangu kogu sõidueksamile tervikuna, pöörates erilist tähelepanu sellele, kas eksamineeritav oskab käsitleda ja juhtida sõidukit ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt. Siia kuulub kohanduv, kindel ja ohutu juhtimisstiil, tee- ja ilmastikuolude arvestamine, muu liikluse arvestamine, teiste (eriti ohualtimate) liiklejatega arvestamine ning ettenägelikkus.

Eksamineerija hindab sõidueksamil veel eksamineeritava järgmisi oskusi:

- 1) turvavöö, tahavaatepeeglite, peatugede, juhiistme õiget kohandamist ja kasutust;
- 2) tulede ja muude seadmete õiget kasutust; piduri, käigukasti, gaasi- ja pidurdussüsteemide, rooliseadme õiget kasutust;

- 3) sõiduki valitsemist mitmesugustes olukordades ja eri kiirustel;
- 4) kindlat teelpüsimist; sõiduki massi, mõõtmeid ja omadusi;
- 5) kõigi suundade jälgimine (süsteemaatiline liidluse jälgimise oskus ning informatsiooni kogumine ning kaugel, keskmisel ja lähedal kaugusel asuva liidluse ning olukordade märkamine);
- 6) peeglite õige kasutamine;
- 7) kaasliiklejate tegevuse varajane etteaimamine;
- 8) iseseisev liidluse jälgimine.
- 9) sõidueesõigus ristmikel, raudteeülesõidukohal, trammi- ja bussipeatuses, ülekäigurajal;
- 10) teeandmine muudel puhkudel
- 11) möödasõit
- 12) mööda sõita laskmine
- 13) sõiduki liigi ja omadustega sobiv õige asukoht teel, sõidurajal, ristmikel, kurvis;
- 14) asukohta ennetav sõitmine;
- 15) ümberreastumine.
- 16) piisava piki- ja külgsuuna hoidmine ees ja külgedel liikuvatest sõidukitest;
- 17) piisava vahemaa hoidmine teistest liiklejatest;
- 18) lubatud sõidukiiruse järgimine;
- 19) kiiruse kohandamine vastavalt ilmastiku- ja liiklusoludele;
- 20) sellise kiirusega sõitmine, et oleks võimalik peatuda nähtaval vabal teelõigul;
- 21) kiiruse kohandamine vastavalt samalaadsete liiklejate kiirusele;
- 22) õige käitumine foori ees;
- 23) liidluse reguleerijate korralduste täitmine;
- 24) liiklusmärkide (keelu- ja kohustusmärkide) õige järgimine;
- 25) teekattemärgiste õige järgimine;
- 26) õige ja õigeaegne suunamärguandmine vajaduse korral;
- 27) õige suunanäitamine;
- 28) tähelepanelikkus teiste liiklejate suunamuutmise ning märguannete andmise suhtes;
- 29) õigeaegne aeglustamine, pidurdamine või peatumine vastavalt asjaoludele;
- 30) ettenägelikkus

2. Sõidueksamit mittesooritamine

2.1. Kui eksamineerija märkab tõsist viga, siis loetakse sõidueksam kohe selliselt mittesooritatuks. Sellisteks tõsisteks vigadeks on järgmised liiklusnõuete rikkumised:

1. liiklusohu tunnetamine ja pidurdusvalmidus;
2. foori või reguleerija keelava märguande eiramine;
3. jalakäija või teise liikleja ohustamine;
4. vasakpöördel reastumine vastassuunavööndisse;
5. sõidurea vahetamine liiklusolukorda jälgimata;
6. liiklusohutliku olukorra tekitamine ja eksamineerija sekkumise vajadus eksamineeritava juhtimisse;
7. möödasõidu sooritamine kohas, kus see pole lubatud;
8. teeandmise kohustuse nõude eiramine;
9. keelumärgi „Sissesõidu keeld“ nõude eiramine (võimaliku ohu tekkimise korral).

2.2. Eksami mittesooritamise põhjuseks võib olla ka eri vigade kordumine või selliste vigade kuhjumine, mis üksikult võetult negatiivset tulemust ei anna. Sellisteks vigadeks on järgmised liiklusnõuete rikkumised:

1. puudulik liidluse jälgimine, tähelepanelikkus ja koostöö teiste liiklejatega;
2. vigade esinemine sõiduki juhtimisel (ebaühtlane kiirus, käiguvahetus, järsud pidurdamised jms);
3. liiklusoludele mittevastav sõidukiirus;
4. teiste liiklejate põhjendamatu takistamine;
5. vale paiknemine sõiduteel;
6. ebapiisav piki- ja külgsuuna hoidmine;
7. ristmike ületamine pika kõhklemise ja viivitusega;
8. suunamärguande ebaõige kasutamine;
9. fooride, liiklusmärkide, teekattemärgistuste ja muude märguannete nõuete eiramine;
10. vale või poolik reastumine ühesuunalisel tänaval vasakpöördeks.

3. Eksami käigus tehtud vead, hinnangud ja otsuse sõidueksami sooritamise või mittesooritamise kohta kannab eksamineerija õpilase õpingukaardile.

Koolituskursuse lõpetamise tingimused

Õppekava läbimine täies mahus ja alljärgnevate õpiväljundite saavutamine.

Õpilane peab:

- 1) teadma liiklusreegleid;
- 2) oskama jälgida liiklust;
- 3) oskama teha optimaalseid otsuseid;
- 4) oskama valitseda mootorsõidukit;
- 5) oskama näha ja ennetada ohte;
- 6) oskama tegutseda riske vältides.

Lõpetamise dokument

Koolituskursuse tunnistus.

Õppekava jõustub 01. juuni 2013. a.

